

WSPOMNIENIE O DOCENCIE DR. INŻ. ZBIGNIEWIE BIAŁKIEWICZU

Jerzy HICKIEWICZ

Pracownia Historyczna SEP
e-mail: j.hickiewicz@zw.po.edu.pl

Streszczenie: W artykule przedstawiłem przebieg mojej współpracy z śp. docentem dr. inż. Zbigniewem Białkiewiczem w dziedzinie historii elektrotechniki, a w szczególności dotyczącej opracowywania biogramów wybitnych polskich elektrotechników. Omówiono krótko wspólne publikacje oraz zbiory archiwalne przekazane przez Z. Białkiewicza Pracowni Historycznej SEP w Opolu.

Słowa kluczowe: biogramy, polscy elektrotechnicy, historia elektryki.

1. POCZĄTEK WSPÓŁPRACY

Moja współpraca z śp. docentem dr. inż. Zbigniewem Białkiewiczem (1922-2006) Członkiem Honorowym SEP, praktycznie rozpoczęła się dopiero po 2000 r., kiedy zostałem wybrany do Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej (PTETiS) i powierzono mi prowadzenie działalności historycznej. Rozpocząłem ją od utworzenia w „Informatorach PTETiS” (obecna nazwa „Roczniki PTETiS”) działu historycznego i umieszczaniu w nim sylwetek wybitnych polskich elektryków. Moim zamierzeniem było, aby autorami biogramów, na ile to możliwe, byli ich uczniowie, którzy pamiętali szych „mistrzów”. Opracowania te miały przypomnieć postaci trochę zapomnianych polskich elektryków, ich osiągnięcia i spopularyzować wiedzę o nich. Choć miały to być opracowania popularnonaukowe, to jednak postawiłem im pewne wymagania. Miały posiadać dokładnie (na ile było to wówczas możliwe) opracowany życiorys, a ponadto zawierać listę osiągnięć, w postaci wykazów: opracowań, publikacji, patentów itp., a w przypadku sylwetek profesorów uzupełnione wykazami wypromowanych doktorów, wraz z tematem i rokiem uzyskania doktoratu. Pierwsze biogramy opracowałem sam, przykładowo [1, 2], jednocześnie poszukiwałem autorów, którzy by się tego zadania podjęli. Wtedy to właśnie zwróciłem się do docenta dr. inż. Zbigniewa Białkiewicza o pomoc i współpracę. Był on już wtedy od 1990 r. na emeryturze i był mocno zaangażowany w działalność historyczną. Miał w swym dorobku już ponad 60 biogramów polskich elektryków, publikowanych w różnych czasopismach, głównie stowarzyszeniowych, przykładowo [3], również obszernie wydawnictwa okolicznościowe [4], jak i hasła w słownikach [5, 6]. Ponadto od 1998 r. był przewodniczącym Oddziałowej Komisji Historycznej w Oddziale Zagłębia Węglowego SEP i członkiem Centralnej Komisji Historycznej SEP.

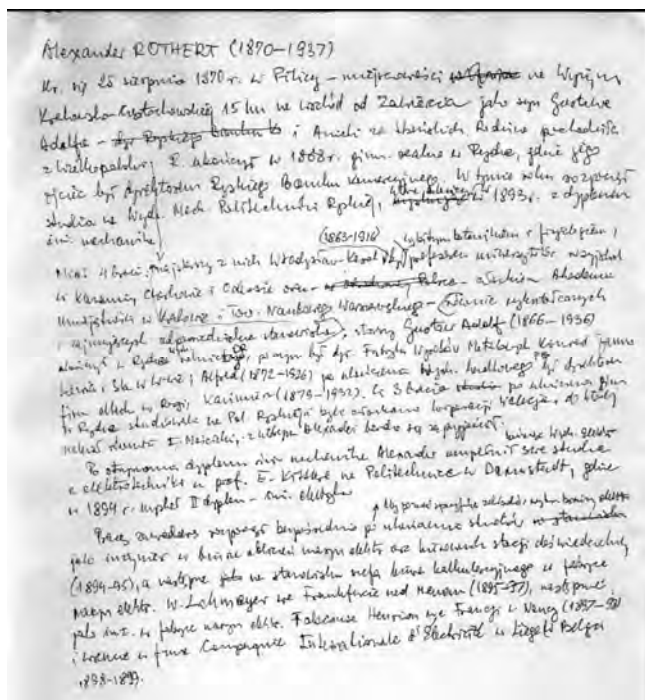

Rys. 1. Z. Białkiewicz podczas Nadzwyczajnego Zgromadzenia Delegatów OZW SEP 1999 r. (źródło: Materiały prywatne rodziny Z. Białkiewicza)

Zbyszek, bo szybko zaproponował abyśmy zwracali się do siebie po imieniu, przystał na moją propozycję i niebawem stał się autorem największej liczby biogramów w kolejnych „Informatorach PTETiS” [7-18]. Był ode mnie starszy o 10 lat, rozpoczął studia na tym samym Wydziale Elektrycznym co ja, ale w 1945 r, podczas gdy ja o cztery lata później, więc stykał się bezpośrednio z takimi najstarszymi profesorami Wydziału jak prof. Idaszewski, oraz prof. Obrąpalski, z którymi ja tylko krótko incydentalnie się zetknąłem, choć miałem szczęście wysłuchać całości wykładów i zdawać egzaminy u takich założycieli Wydziału jak: prof. Tadeusz Malarski, prof. Wacław Günther, prof. Stanisław Fryze i prof. Stanisław Kalinowski.

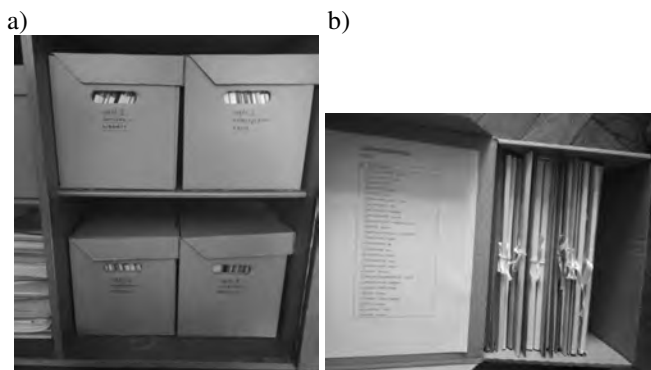
Zbyszek był dla mnie przykładem, jego teksty były pisane poprawną polszczyzną jasno sformułowanymi zdaniem. Nie był profesjonalnym historykiem, ale z inżynierską dokładnością przestrzegał, aby każdy podany fakt był starannie udokumentowany. Gromadził źródłowe dokumenty do każdego opracowywanego biogramu. Nie było to łatwe, bo w ówczesnych czasach dokumentów trzeba było poszukiwać w różnych archiwach, w kancelariach parafialnych, a ponadto dostęp do archiwum często wymagał zezwolenia. Nie było wtedy wiedzy historycznej zgromadzonej w internecie. Uważał, że w docieraniu do źródeł trzeba wzorować się na działaniach detektywa w dochodzeniu do prawdy. Byłem tak jak i on

wychowankiem prof. S. Fryze z Politechniki Lwowskiej głęboko przekonany, że prof. Fryze był pierwszym polskim profesorem elektrotechniki. Dopiero Zbyszek pokazał mi, że przed prof. Fryze byli jeszcze inni: prof. Roman Dzieślewski [17] i prof. Aleksander Rothert, o tym ostatnim nie zdążył już napisać, ale zafascynował mnie tymi wyjątkowymi postaciami.

Rys. 2. Ostatni niedokończony tekst autorstwa Z. Biakiewicza z 2006 r. (źródło: materiały PH SEP)

Niestety nasza bezpośrednia współpraca trwała zaledwie kilka lat. Docent dr inż. Zbigniew Biakiewicz zmarł 24 września 2006 r. Jeszcze krótko przed śmiercią powiedział mi, że chce aby jego archiwum były wykorzystane i po jego śmierci zostaną mi przekazane. Byłem tym zaskoczony, ale odpowiedziałem „umówmy się, że kto pierwszy odejdzie ten przekaze swoje zbiory drugiemu”. Jednak to on pozostawił po sobie katalogowany zbiór materiałów archiwalnych w postaci odrębnych teczek, zawierających zgromadzone dokumenty papierowe ponad 100 sylwetek. Te materiały archiwalne, zebrane w 5 skrzynkach, starannie uporządkowane, zostały po Jego śmierci przekazane przez Jego rodzinę Pracowni Historycznej SEP w Opolu.

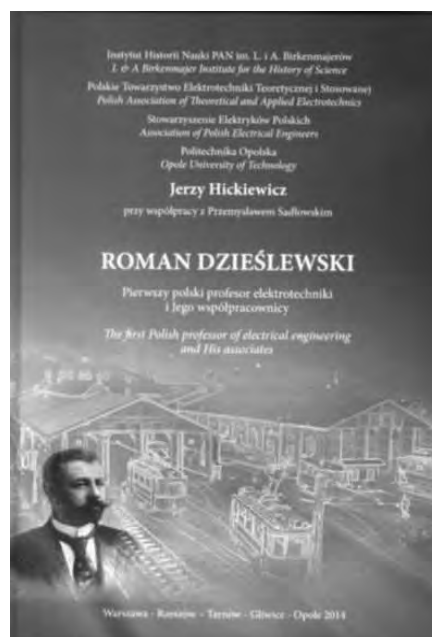

Rys. 3. a) Skrzynki z materiałami Z. Biakiewicza przekazane przez Jego rodzinę Pracowni Historycznej SEP w Opolu, b) lista z pierwszej skrzynki (źródło: materiały PH SEP)

Zbyszek pracował do końca. Po ostatnim, rozpoczętym biogramie prof. Aleksandra Rotherta pozostała niedokończona kartka. Dokończyłem biogram, a doc. dr inż. Wojciech Urbański uzupełnił tekst zdjęciem grobu A. Rotherta [19] i napisałem o Zbyszku wspomnienie [20]. Pozostawione przez niego materiały wykorzystałem w wydanej w 2009 r. monografii *Polacy zasłużeni dla elektryki* w postaci 12 jego autorskich biogramów [21–32], oraz 6 współautorskich [33–38]. Ponadto skorzystałem z nich do przygotowania 22 współautorskich pozycji wydawniczych [39–60] w najróżniejszych wydawnictwach. W 2014 r. udało mi się znaleźć wydawcę książki o Romanie Dzieślewskim, pierwszym polskim profesorem elektrotechniki, o którym pierwszą wiedzę otrzymałem od Zbyszka. Obszerny główny rozdział tej książki oczywiście jest współautorski [61].

Rys. 4. Okładka książki *Polacy zasłużeni dla elektryki*, wyd. 2009 r. (źródło: materiały PH SEP)

Rys. 5. Okładka książki *Roman Dzieślewski pierwszy polski profesor elektrotechniki* wyd. 2014 r. (źródło: materiały PH SEP)

Spis treści:**Table of Contents:**

1. Słowa wstępne	3
<i>Introductory Words</i>	
2. Przedmowa J. Hickiewicz	15
<i>Preface J. Hickiewicz</i>	
3. Tło historyczne J. Hickiewicz, P. Sadłowski	23
<i>Historical Background J. Hickiewicz, P. Sadłowski</i>	
3.1. Powstawanie Politechnik w Europie	23
<i>Formation of Technical Universities in Europe</i>	
3.2. Zabór rosyjski	24
<i>The Russian Partition</i>	
3.3. Zabór austriacki	40
<i>The Austrian Partition</i>	
3.4. Zabór pruski i wschodnie obszary Prus	58
<i>The Prussian Partition and Eastern Regions of Prussia</i>	
3.5. Podsumowanie	61
<i>Summary</i>	
4. Roman Dzieślewski Z. Białkiewicz, J. Hickiewicz, P. Sadłowski	63
<i>Roman Dzieślewski Z. Białkiewicz, J. Hickiewicz, P. Sadłowski</i>	
4.1. Biogram	63
<i>Biography</i>	
4.2. Publikacje	105
<i>Publications</i>	
5. Współpracownicy J. Hickiewicz	107
<i>Associates J. Hickiewicz</i>	
5.1. Gabriel Sokolnicki	107
<i>Gabriel Sokolnicki</i>	

Rys. 6. Spis treści książki *Roman Dzieślewski Z. Białkiewicz* współautorem ponad 40 stronicowego życiorysu R. Dzieślewskiego (źródło: materiały PH SEP)

2. ŻYCIORYS Z. BIAŁKIEWICZA

Pamięć o Zbyszku Białkiewiczzu jest pielęgnowana w jego macierzystym Oddziale Zagłębia Węglowego, szczególnie przez prezesa Oddziału prof. Jerzego Barglika, z którym przez wiele lat współpracował. Chciałbym, ważnymi dla mnie, swoimi wspomnieniami też się do niej dołączyć. Zbyszek był perfekcjonistą, do opracowanych biogramów polskich elektrotechników dołączył też swój, opracowany krótko przed śmiercią w trzeciej osobie, w czasie przeszłym. Przekazał mi ten biogram, więc go dołączam poniżej:

Białkiewicz Zbigniew ur. 10.01.1922 w Zagnańsku w Górach Świętokrzyskich, syn Stanisława leśnika, żołnierza AK (zm. 1963) i Henryki z Gaczorkowskich (zm. 1977). Miał dwoje rodzeństwa. Starszy brat Mieczysław czołgista, uczestnik Kampanii Wrześniowej, obrony Tobruku i Kampanii Włoskiej (Krzyż V. M. za Monte Cassino), członek Kapituły Orderu Wojennego *Virtuti Militari* i Orderu *Polonia Restituta* w Londynie, ostatnio ppłk (zm. 2004), siostra Maria, żołnierz AK ps. „Malwa” (zm. w 1992).

Szkołę Powszechną ukończył w 1934 r. w Jędrzejowie, gimnazjum klasyczne im. Tadeusza Kościuszki w 1938 r. w Miechowie. W 1939 r. zaliczył I klasę liceum typu mat.-fiz. w Jędrzejowie. Maturę zdał w tajnym nauczaniu w 1941 r. w Jędrzejowie. W 1939 r. wziął udział w Kampanii Wrześniowej jako junak Przysposobienia Wojskowego – ochotnik w 60 pp. W czasie okupacji pracował jako robotnik w Spółdzielni Rolniczo-Handlowej, a następnie w Nadleśnictwie Jędrzejów. Jednocześnie w 1940 r. wstąpił do ZWZ-AK, ukończył w 1942 r. tajną podchorążówkę w stopniu kaprala podchorążego. Aresztowany wraz z ojcem w styczniu 1944 r. został odbity z budynku gestapo w Jędrzejowie wraz z czterema innymi więźniami przez

grupę bojową AK. Po wyleczeniu obrażeń odniesionych w śledztwie walczył w Oddziale Partyzanckim AK Ziemi Jędrzejowskiej „Spaleni” aż do wyzwolenia w styczniu 1945 r., cała rodzina w tym czasie ukrywała się, a mieszkanie zostało ograbione przez gestapo.

Rys. 7. Z. Białkiewicz (pierwszy z prawej) podczas święta pułkowego 5 Brygady Pancernej, Opole 1994 (źródło: materiały prywatne rodziny Z. Białkiewicza)

W maju 1945 r. wstąpił na Wydział Elektryczny Politechniki Śląskiej z tymczasową siedzibą w Krakowie. Jesienią Politechnika przeniosła się do stałej siedziby do Gliwic. Tu dzięki pomocy władz wojewódzkich (bezpłatne całodzienne wyżywienie, bezpłatne mieszkanie, dary z demobilu amerykańskiego: kołdra, buty) można było kontynuować studia. Potem były jeszcze paczki żywnościowe z UNRRA, ubrania. Z biegiem czasu wprowadzono opłaty za mieszkanie i stołówkę (ograniczoną do obiadów), a że na pomoc z domu tylko nieliczni mogli liczyć, więc większość szukała pracy zarobkowej, względnie możliwości zahaczenia się w jakimś przedsiębiorstwie, gdzie można nawet czasem było otrzymać płatny urlop na dokończenie studiów, jednak z koniecznością odpracowania w tym przedsiębiorstwie określonej liczby lat. Absolutorium uzyskał wiosną 1949 r., ale konieczność podjęcia pracy zarobkowej opóźniła ukończenie studiów. Dyplom inż. elektryka mgr nauk technicznych uzyskał w maju 1951 r. po obronie pracy na temat przesuwnika fazowego do silnika asynchronicznego układu Leonarda maszyny wyciągowej.

Pracę zawodową rozpoczął jeszcze w czasie studiów w kwietniu 1948 r., początkowo jako asystent ruchu maszynowego w kopalni Walenty-Wawel w Rudzie Śl., a następnie jako szytgar zmianowy i oddziałowy ruchu elektrycznego. Po dyplomie otrzymał nakaz pracy do kopalni Gliwice, gdzie pracował jako szytgar objazdowy i nadszytgar ruchu elektrycznego na dole i powierzchni, zajmując się poprawą stanu gospodarki energetycznej zakładu, głównie zaś kompensacją mocy biernej. Wynikami jego prac (opublikowanych w „Energetyce”) zainteresowała się energetyka i 1.04.1953 został przeniesiony do Państwowej Inspekcji Energetycznej Ministerstwa Energetyki jako st. inspektor do oceny stanu gospodarki energetycznej kopalń węgla. Ta praca mu nie odpowiadała i 1.12.1955 przeszedł do Instytutu Energetyki Zakładu Systemów Energetycznych w Katowicach na stanowisko kierownika pracowni Użytkowania Energii Elektrycznej,

a następnie kierownika Zakładu Sieci Rozdzielczych. 20.12.1956 został adiunktem, 30.05.1962 samodzielny pracownikiem naukowo-badawczym, 14.12.1970 obronił pracę doktorską, a 30.12.1973 został powołany na stanowisko docenta w Instytucie Energetyki w Katowicach.

W pracy zawodowej wyspecjalizował się w dziedzinie kompensacji mocy biernej, początkowo za pomocą środków naturalnych i maszynowych, a następnie kondensatorów energetycznych po uruchomieniu ich produkcji w kraju. Stał się propagatorem ich stosowania i wykonał pionierskie prace związane z ich instalowaniem. Opublikował „Wytyczne instalowania kondensatorów krajowych do poprawy współczynnika mocy” zatwierdzone jako instrukcja fabryczna producenta i zalecone do stosowania przez Państwową Inspekcję Energetyczną, a także „Wskazówki prawidłowego montażu i uruchamiania baterii kondensatorów w energetyce” oraz listę wyłączników nadających się do łączenia baterii. Uruchomił wraz z zespołem kilkanaście pierwszych baterii kondensatorów dużej mocy na napięcia do 30 kV. Był także współautorem „Wytycznych rozmieszczenia baterii kondensatorów w sieciach energetyki” (pod redakcją prof. Z. Jasickiego), a w kierowanym przez niego Zakładzie wykonano ponad 20 koncepcji rozmieszczenia baterii w zakładach energetycznych i dużych zakładach przemysłowych.

Od połowy lat sześćdziesiątych zajmował się problemem oddziaływania urządzeń zakłócających na jakość energii w sieciach energetyki, początkowo podstacji trakcji elektrycznej, a następnie dużych zespołów przekształtników diodowych i tyrystorowych. Z tej dziedziny wykonał pracę doktorską Zmiana zawartości wyższych harmonicznych napięcia w węzłach sieciowych o obciążeniu trakcyjnym po załączeniu baterii kondensatorów, obronioną z wyróżnieniem 14 XII 1970 (promotor prof. Z. Jasicki). Jednocześnie w Zakładzie Sieci Rozdzielczych prowadzone były poważne prace dotyczące zakłóceń powodowanych przez duże stalownie z piecami łukowymi.

W 1976 r. w wyniku reorganizacji Instytutu został przeniesiony do Centrum Informatyki Energetyki na stanowisko kierownika Pracowni Jakości Energii Elektrycznej w Katowicach. Tu zajmował się problemami generacji i propagacji wyższych harmonicznych (wh) i zagadnieniem kompleksowej poprawy jakości energii elektrycznej w sieciach dużych okręgów przemysłowych (Legnicko-Głogowskie Zagłębie Miedziowe i Lubelskie Zagłębie Węglowe). Opracował metodę doboru filtrów wh i rozwiązał wiele spraw technicznych związanych z ich stosowaniem. Na emeryturze od 1.02.1990.

W czasie pracy zawodowej opublikował ponad 100 artykułów, recenzji, sprawozdań z konferencji, referatów oraz rozdziałów w książkach – pracach zbiorowych (ostatnio jako współautor w Poradniku inżyniera elektryka tom 2 rozdział Urządzenia do kompensacji mocy biernej, WNT 1997 r.). Wykonał z zespołem ponad 140 opracowań naukowych i ekspertyz, brał udział z referatami w ponad 30 konferencjach naukowo-technicznych w kraju i za granicą.

Od początku pracy zawodowej współpracował z czasopismami elektrycznymi. W latach 1953-64 był członkiem Kolegium Redakcyjnego miesięcznika „Gospodarka Ciepła – Energetyka Przemysłowa” (późniejsza „Gospodarka Paliwami i Energią”). W latach 1964-90 był zastępcą redaktora naczelnego i red. technicznym Biuletynu Instytutu Energetyki – wkładki do miesięcznika „Energetyka”, w okresie 1970–74 członkiem

jego Rady Programowej, a ostatnio red. działowym „Śląskich Wiadomości Elektrycznych”.

Jako pracownik naukowy współpracował z Politechniką Śląską, Wrocławską i AGH. W latach 1975-78 prowadził wykłady na studium podyplomowym i seminaria na studium doktoranckim Politechniki Śląskiej. Promował 2 doktorów i recenzował 9 prac doktorskich na Politechnikach: Śląskiej, Warszawskiej, Wrocławskiej i AGH. W latach 1972–84 był członkiem Rady Naukowej Instytutu Elektroenergetyki i Sterowania Układów Politechniki Śląskiej. W latach 1963–78 był członkiem grupy roboczej Komitetu Elektrotechniki Teoretycznej PAN „Jakość i Niezawodność Energii Elektrycznej”. W latach 1958-72 – członkiem Komitetu Studiów nr 18 „Kondensatory” PKWSE. W okresie 1971-84 – członkiem Komitetu TC 77 (Electromagnetic Compatibility) IEC; w latach 1972-82 członkiem Polskiego Komitetu Elektrotermii i w okresie 1980-86 – członkiem grupy „Elektrotermia” Komitetu Elektrotechniki PAN.

W 1946 r. wstąpił do Studenckiego Koła Elektryków na Politechnice Śląskiej, założonego przez prof. Wacława Günthera. W czasie pracy w górnictwie należał do SITG. W 1954 r. wstąpił do Oddz. Zagłębia Węglowego Stowarzyszenia Elektryków Polskich w Katowicach. W latach 1954-59 założył koło SEP przy Instytucie Energetyki i był jego pierwszym prezesem. W latach 1964-80 był członkiem Centralnego Kolegium Sekcji Energetycznej. W okresie 1968-98 był członkiem Zarządu OZW SEP, w 1981-86 wiceprezesem, a w 1986-91 sekretarzem OZW. Od 1998 r. był przewodniczącym Oddz. Komisji Historycznej i członkiem Centralnej Komisji Historycznej SEP. W latach 1981-94 był członkiem Centralnej Komisji Nagród i Odznaczeń SEP.

Rys. 8. Z. Białkiewicz podczas świętowania 80 urodzin w OZW SEP w Katowicach wspólnie z Koleżankami i Kolegami z Oddziału (źródło: Materiały prywatne rodziny Z. Białkiewicza)

Pracując w Komisji Historycznej, w wyniku długotrwałych poszukiwań ustalił listę wszystkich prezesów OZW od 1911 r. tj. od czasów „przedsepowskich” począwszy, opracował ich życiorysy, zdobył ich fotografie i utworzył „galerię honorową prezesów”. Ponadto opracował „Historię Oddziału Zagłębia Węglowego SEP i jego prekursorów”, cz. I (1911-1944) i cz. II (1945-1998), a w 1999 książki: „80 lat Oddziału Zagłębia Węglowego SEP” i „Życiorysy działaczy OZW SEP”. Opublikował wiele życiorysów wybitnych elektryków w „Energetyce”, „Przeglądzie Górniczym”, „Śląskich Wiadomościach Elektrycznych”, „Mechanizacji i Automatyzacji Górnictwa”, „Informatorze Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki

Teoretycznej i Stosowanej”, „Magazynie informacyjnym SEP Spektrum”, „Słowniku biograficznym techników polskich” i innych. Zgromadził znaczną liczbę dokumentów historycznych i pamiątek związanych z przeszłością OZW, część z nich była eksponowana na dwóch wystawach historycznych z okazji I i II Katowickich Dni Elektryki.

Był także czynny w organizacjach kombatanckich. W latach 1946-90 działał w Związku Bojowników o Wolność i Demokrację (ZBoWiD) w Kołach w Jędrzejowie i Katowicach. Był członkiem Światowego Związku Żołnierzy AK w Kole Miejskim w Katowicach, wieloletnim przewodniczącym, a następnie członkiem Koła byłych partyzantów AK Ziemi Jędrzejowskiej „Spaleni”.

Otrzymał wiele nagród i odznaczeń, m.in. nagrody Zjednoczenia Energetyki, nagrody Min. Nauki, szkolnictwa Wyższego i Techniki.

Odnaczenia

Państwowe: Medal X-L PL (1955), SKZ (1956), ZKZ (1964), Krzyż Kawalerski OOP (1980), Med. Za Udz. W Wojnie Obronnej 1939 (1982), Krzyż Partyzancki (1982), Med. XL-lat PRL (1984), tytuł honorowy Zasłużony Energetyk PRL (1989), nominacja na podporucznika WP (1962), porucznika (1992), kapitana (2000).

Londyńskie: Krzyż Armii Krajowej (1979), Medal Wojska (4-krotnie) 1979, Krzyż za 1939 (1990)

Resortowe: Zł. Odzn. Zasłużony dla Energetyki (1979), Wpis do Honorowej Księgi Zasłużonych dla Górnictwa i Energetyki (1986), stopień Dyr. Energetyki: III stopnia (1979), II stopnia (1984), I stopnia (1988)

Wojewódzkie: Odzn. Zasłużonemu w Rozwoju Woj. Katowic Sr. (1969), Zł. (1973), Odzn. Hon. Zasłużonemu Opolszczyźnie (1984), Odzn. Zast. Dla Kielecczyny (1984), Odzn. Zast. Dla woj. Legnickiego (1985).

Odzn. Hon. SEP: Sr. (1962), Zł. (1969), Odz. Hon NOT: Sr. (1972), Zł. (1978), Med. 50-lat SEP (1969), Med.: Prof. Pożaryskiego (1979), Prof. Podoskiego (1980), K. Szpotańskiego (1990), Prof. Groszkowskiego (2001), Prof. Fryzego (2002), prof. Obrąpalskiego (2004). Godności: „Zasłużony Senior SEP” (1989) i Członka Honorowego SEP (1999).

Inne: Odzn. Hon PTTK: Sr. (1971), Zł. (1984), Odz. Hon. 35 lat PTTK, Duża Sr. OTP, Duża GOT: Sr. (1958), Zł. (1960) Odzn. „Za wytrwałość w turystyce górskiej” (1968); Krzyż Za Zast. dla ZHP (1987), Godność Członka Honorowego Stowarzyszenia wychowanków Politechniki Śląskiej, Oddział Elektryków

Z zamiłowaniem uprawiał turystykę pieszą nizinną i górską. Przeszedł szlak nadmorski od Gdańska do Kołobrzegu, Jurę Krakowsko-Częstochowską i Ziemię Kielecką wzdłuż i wszerz, polskie góry od granicy wschodniej do zachodniej. Uprawiał również jogging, a w wieku 62 lat wziął udział w VI Warszawskim Maratonie Pokoju, zajmując zaszczytne 1872 miejsce na 2230 uczestników i pozostawiając za sobą 32 młodszych zawodników (bieg ukończyło 1914 osób).

Był żonaty z Henryką z d. Wójcik, emeryt. nauczycielem akademickim Politechniki Śląskiej (w czasie wojny sanitariuszka plutonu operacyjnego Komendy Podobwođu „Morwa” – Skarżysko-Kamienna) i miał dwoje dzieci: córkę Hannę mgr inż. informatyka i Krzysztofa mgr inż. elektryka.

Zbigniew BIAŁKIEWICZ

3. BIBLIOGRAFIA

1. Hickiewicz J.: *Profesor Arkadiusz Puchała (1928-1964)*, „Informator Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej” (PTETiS), Kraków 2001, nr 9, s. 69-74.
2. Hickiewicz J.: *Profesor Władysław Kołek (1914-1992)*, „Informator PTETiS” 2003, nr 11, s. 57-63.
3. Białkiewicz Z.: *Profesor Roman Podoski*, „Energetyka” 1999 nr 3, s. 166.
4. Białkiewicz Z.: *80 lat Oddziału Zagłębia Węglowego Stowarzyszenia Elektryków Polskich*, SEP Katowice 1999, 240 stron.
5. Białkiewicz Z.: *BERESZKO Ignacy (1882 –1938)* [w:] *Słownik biograficzny techników polskich (SBTP)* zeszyt 10, s. 13. Warszawa 1999.
6. Białkiewicz Z.: *MICHEJDA Józef (1900 – 1991)* [w:] SBTP zeszyt 10, s. 93. Warszawa 1999.
7. Białkiewicz Z.: *Profesor Stanisław Fryze (1885-1964)*, „Informator PTETiS” Kraków 2001 nr 9, s. 47.
8. Białkiewicz Z.: *Profesor Lucjan Nehrebecki (1900-1990)*, „Informator PTETiS” Kraków 2001 nr 9, s. 53.
9. Białkiewicz Z.: *Profesor Jan Henryk Obrąpalski (1881-1958)*, „Informator PTETiS” Kraków 2001 nr 9, s. 75.
10. Białkiewicz Z.: *Profesor Wacław Günther (1884-1953)*, „Informator PTETiS” Kraków 2001 nr 9, s. 81.
11. Białkiewicz Z.: *Profesor Włodzimierz KRUKOWSKI (1887-1941)*, „Informator PTETiS” nr 11/2003, s. 35.
12. Białkiewicz Z.: *Profesor dr h.c. Jerzy SIWIŃSKI (1908-1990)*, „Informator PTETiS” Kraków nr 11/2003, s. 51.
13. Białkiewicz Z.: *Profesor Stanisław BLADOWSKI (1902-1971)*, „Informator PTETiS” Kraków nr 12/2004, s. 14.
14. Białkiewicz Z.: *Profesor Edmund ROMER (1904-1987)*, „Informator PTETiS” Kraków nr 12/2004, s. 19.
15. Białkiewicz Z.: *Profesor Jan KOŻUCHOWSKI (1911-1994)*, „Informator PTETiS” Kraków nr 12/2004, s. 34.
16. Białkiewicz Z.: *Profesor Tadeusz STĘPNIEWSKI (1913-1987)*, „Informator PTETiS” Kraków nr 12/2004, s. 41.
17. Białkiewicz Z.: *Profesor Roman DZIEŚLEWSKI (1863-1924)*, „Informator PTETiS” Kraków nr 13/2005 s. 61.
18. Białkiewicz Z.: *Profesor Jan MANITIUS (1911-1996)*, „Informator PTETiS” Kraków nr 13/2005 s. 80.
19. Białkiewicz Z.: Hickiewicz J., Urbański W., *Profesor Aleksander Rothert (1870-1937)*, „Informator PTETiS” 2006, nr 14, s. 53-57.
20. Hickiewicz J.: *Zbigniew Białkiewicz (1922-2006)*, „Wiadomości Elektrotechniczne” 2007, nr 4, s. 50.
21. Białkiewicz Z.: 12 sylwetek (R. Dzieślewski, I. Mościcki, J. H. Obrąpalski, W. Günther, S. Fryze, W. Krukowski, L. Nehrebecki, S. Bładowski, E. Romer, J. Siwiński, T. Stępniewski, Z. Jasicki) [w:] *Polacy zasłużeni dla elektryki* wyd. PTETiS, Warszawa-Gliwice-Opole 2009.
33. Białkiewicz Z.: Hickiewicz J., Ignacy MOŚCICKI (1967-1946), *Polacy zasłużeni dla elektryki* wyd. PTETiS, Warszawa-Gliwice-Opole 2009, s. 85-92.
34. Białkiewicz Z., Hickiewicz J., uzupełnił: W. Urbański 3 fotografie, *Aleksander ROTHERT (1870-1937)*, *Polacy zasłużeni dla elektryki* wyd. PTETiS, Warszawa-Gliwice-Opole 2009, s. 93-100.

35. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Eugeniusz MATULA (1905-1988), Polacy zasłużeni dla elektryki* wyd. PTETiS, Warszawa-Gliwice-Opole 2009, s. 343-350.
36. Białkiewicz Z., Zygmunt H.: *Jan Stefan MANITIUS (1911-1996), Polacy zasłużeni dla elektryki* wyd. PTETiS, Warszawa-Gliwice-Opole 2009, s. 489-496.
37. Białkiewicz Z., Bartodziej G.: *Edmund PIOTROWSKI (1913-1992), Polacy zasłużeni dla elektryki* wyd. PTETiS, Warszawa-Gliwice-Opole 2009, s. 539-546.
38. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Franciszek SZYMIK (1914-1979), Polacy zasłużeni dla elektryki* wyd. PTETiS, Warszawa-Gliwice-Opole 2009, s. 489-496.
39. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Włodzimierz Krukowski (1887-1941), „Biuletyn Informacyjny Oddziału Radomskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich”* 2009, nr 1 (20), str. 8-13.
40. Białkiewicz Z., Błaszowski A., Hickiewicz J.: *Prof. dr inż. dr h. c. Tadeusz Zagajewski (1912-2010) Dziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej, pierwszy Dziekan Wydziału Automatyki, współzałożyciel i Członek Honorowy PTETiS, Członek Rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk „Śląskie Wiadomości Elektryczne”* 2010, nr 6, str. 70-73.
41. Białkiewicz Z., Błaszowski A., Hickiewicz J.: *Prof. dr inż. dr h. c. Tadeusz Zagajewski (1912-2010), „Miesięcznik Naukowo-Techniczny Pomiary Automatyka Kontrola”* 2010, nr 12, s. 1591.
42. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Patron roku 2011 – prof. Jan Kożuchowski, „Informator PTETiS”* 2010, nr 18, s. 165-174.
43. Białkiewicz Z., Błaszowski A., Hickiewicz J.: *Prof. Tadeusz Zagajewski, „Informator PTETiS”* 2010, nr 18, s. 244-254.
44. Białkiewicz Z., Błaszowski A., Hickiewicz J.: *Prof. dr inż. dr h. c. Tadeusz Zagajewski (1912-2010) Dziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej, pierwszy Dziekan Wydziału Automatyki, współzałożyciel i Członek Honorowy PTETiS, Członek Rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, „Przegląd Elektrotechniczny”* 2010, nr 12, s. 70-73.
45. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Ignacy Mościcki (1867-1946) chemik czy elektryk? „Maszyny Elektryczne - Zeszyty Problemowe”* 2010, Nr 85, BOBRME Komel, Ryto, 26-28.05.2010, s. 69-73.
46. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Aleksander Rothert (1870-1937) w 140 rocznicę urodzin, „Maszyny elektryczne - Zeszyty Problemowe”* 2010, Nr 87, BOBRME Komel, Ryto, 26-28.05.2010, s. 9-13.
47. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Rok 2011 rokiem Profesora Jana Kożuchowskiego, „Energetyka”,* nr 1, 2011, s. 7.
48. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Rok 2011, Rokiem Profesora Jana Kożuchowskiego, „Spektrum”* 2011, nr 1-2.
49. Białkiewicz Z., Hickiewicz J., Błaszowski A.: *Tadeusz Zagajewski (1912-2010), „Spektrum”* 2011, nr 1-2.
50. Białkiewicz Z., Hickiewicz J., Lubczyński Z.: *Profesor Jan Kożuchowski „Śląskie Wiadomości Elektryczne”* 2011, nr 2.
51. Białkiewicz Z., Błaszowski A., Hickiewicz J.: *Tadeusz Zagajewski (1912-2010), „Energetyka”* 2011, luty-marzec, s. 151-155.
52. Białkiewicz Z., Błaszowski A., Hickiewicz J., Karwan L.: *Wspomnienie o Profesorze Tadeuszu Zagajewskim, „Biuletyn Techniczno-Informatyczny Oddziału Łódzkiego SEP”* 2011, nr 1, s.25-29.
53. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Wspomnienie o Janie Kożuchowskim, „Biuletyn Informacyjny Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretyczny i Stosowanej, Oddział Gdańsk”* 2011, nr 25.
54. Białkiewicz Z., Błaszowski A., Hickiewicz J.: *Tadeusz Zagajewski (1912-2010), „Wiadomości Elektrotechniczne”* 2011 nr 2.
55. Białkiewicz Z., Błaszowski A., Hickiewicz J.: *Tadeusz Zagajewski (1912-2010) Sylwetka, „Roczniki PTETiS”* 2011, Nr 1 (19), s. 7-18.
56. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Jan Kożuchowski (1911-1994), „Wiadomości Elektrotechniczne”* 2011, nr 3, s. 49.
57. Białkiewicz Z., Błaszowski A., Hickiewicz J.: *Tadeusz Zagajewski (1912-2010), „Wiadomości Elektrotechniczne”* 2011, nr 2.
58. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Patron roku 2013 – Roman Dzieślewski (1863-1924), „Roczniki PTETiS”* 2012, Nr 2 (20), s. 5-16.
59. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Roman Dzieślewski (1863-1924), [w:] Niezwykła więź Kresów Wschodnich i Zachodnich; Wpływ lwowian na rozwój nauki i kultury na Górnym Śląsku po 1945 roku, red. Krystyna Heska-Kwaśniewicz, Alicja Ratuszna, Ewa Żurawska, Katowice 2012, s. 239-243.*
60. Białkiewicz Z., Hickiewicz J.: *Sylwetki Wybitnych Elektryków; Prof. Roman Dzieślewski (1863 – 1924), „Śląskie Wiadomości Elektryczne”* 2013, nr 1.
61. Białkiewicz Z., Hickiewicz J., Sadłowski P.: *4 Rozdział Roman Dzieślewski [w:], Warszawa-Rzeszów-Tarnów-Gliwice-Opole 2014, s. 63-106.*

MEMORIES OF ASSOCIATE PROFESOR ZBIGNIEW BIAŁKIEWICZ, Ph.D.

The article presents the course of my cooperation with Dr. Zbigniew Białkiewicz in the field of the history of electrical engineering, in particular regarding the development of biographies of outstanding Polish electrical engineers. Common publications and archival collections donated by Z. Białkiewicz to the Historical Laboratory of SEP in Opole were briefly discussed.

Keywords: biographies, Polish electrical engineers, history of electricity.